

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**ДОМ НАРОДА
ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ**

Заједничка комисија за одбрану и безбједност
Босне и Херцеговине

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

**DOM NARODA
PREDSTAVNIČKI DOM/ZASTUPNIČKI DOM**

Zajednička komisija za odbranu i sigurnost
Bosne i Hercegovine
Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost
Bosne i Hercegovine

Број: 03/1-50-14-7-10/24
Веза број: 03/1-50-18-942/24
Сарајево, 04. 06. 2024.

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

C

PRIMLJENO:			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
		16-10-2024	

ЧЛАНОВИМА ЗАЈЕДНИЧКЕ КОМИСИЈЕ ЗА ОДБРАНУ И БЕЗБЈЕДНОСТ БиХ:

ЈАСМИНУ ИМАМОВИЋУ, МАРИНИ ПЕНДЕШ, РАДОВАНУ КОВАЧЕВИЋУ, ДАРКУ БАБАЉУ, МИЛАНУ ДУНОВИЋУ, СЛАВКУ МАТИЋУ, САЊИ ВУЛИЋ, ШЕРИФУ ШПАГИ, КЕМАЛУ АДЕМОВИЋУ, СРЕДОЈУ НОВИЋУ, ЗДЕНКУ ЋОСИЋУ, САФЕТУ СОФТИЋ

ПРЕДМЕТ: Информација о Годишњем састанку представника комисија за одбрану и безбједност парламената земаља Југоисточне Европе, Сарајево, 12. и 13. јуни 2024.

У организацији Регионалног центра за безбједносну сарадњу у Југоисточној Европи (RACVIAC), Мисије ОЕБС-а у Босни и Херцеговни, Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ те Центра за управљање сектором безбједности (DCAF) из Женева, у Сарајеву је 12. и 13. јуна 2024. одржан Годишњи састанак представника комисија за одбрану и безбједност парламената земаља Југоисточне Европе. Годишњем састанку су присуствовали предсједавајући Заједничке комисије Јасмин Имамовић, његови замјеници Марина Пендеш и Радован Ковачевић, као и чланови Заједничке комисије Кемал Адемковић, Зденко Ћосић, Сафет Софтић и Шериф Шпаго. Годишњем састанку присуствовали су и парламентарни војни повјереник БиХ Бошко Шилековић, као и Гордана Живковић, секретарка Дома народа ПСБиХ.

Предсједавајући Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ Јасмин Имамовић отворио је дводневни регионални састанак парламентарца, први у овом формату након паузе од пет година проузроковане пандемијом COVID 19.

Имамовић је нагласио да Годишњи састанак представља прилику за разговор о тренутним активностима парламентарних тијела које се баве демократским и цивилним надзором у секторима одбране и безбједности, као и за размјену мишљења о могућностима унапређења регионалне и билатералне сарадње парламентарних комисија, парламената и земаља региона Југоисточне Европе.

Учеснике састанка у име Парламентарне скупштине БиХ поздравио је предсједавајући Дома народа ПСБиХ и члан Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ Кемал Адемковић (у Прилогу поздравно обраћање), који је оцијенио да је састанак организован у право вријеме, када је, како је рекао, више него икада потребан и регионални и билатерални дијалог. Наглашавајући да нема алтернативе дијалогу и разговорима, Адемковић је изразио увјерење да ће овај састанак проћи у духу разумијевања и међусобног уважавања и да ће бити подстицај за даље унапређење регионалне сарадње.

Адемовић је нагласио да се већина земаља региона, заједно или појединачно, боре да испуне услове на путу ка чланству у Европској унији, те изразио наду да ће цијели регион, у коначници, бити дио велике европске заједнице.

У поздравном обраћању директор RACVIAC-а амбасадор Константин Михаил Григорие захвалио се Заједничкој комисији за одбрану и безбједност БиХ на изванредној припреми и организацији овог догађаја, током којег ће се, како је рекао, размијенити мишљења и најбоље праксе у парламентарном надзору над секторима одбране и безбједности, те се суочити са изазовима стабилности и безбједности које доносе рат у Украјини и на Блиском истоку, миграције, криминал, корупција, трговина људима и питање сајбер безбједности.

Поздрављајући учеснике састанка, шеф Мисије ОЕБС-а у БиХ амбасадор Брајан Агелер заложио се за стално јачање парламентарне контроле над секторима одбране и безбједности, нагласивши да снажан парламентарни надзор може осигурати ефикасност, одговорност, те поштовање закона и заштиту људских права у овим секторима. Амбасадор Агелер подсетио је на то да се ове године обиљежавају три деценије од усвајања ОЕБС-овог Кодекса понашања, који представља нормативни оквир парламентарног надзора у секторима одбране и безбједности и о коме ће се разговарати и у оквиру једне од сутрашњих сесија Годишњег састанка.

Дневним редом састанка предвиђено је да се у два дана, у одвојеним сесијама, разговара о тренутном стању и добрим праксама парламентарног надзора над обрамбеним и безбједносним сектором, улози парламентарне дипломатије у јачању регионалне безбједности и мира те о ОЕБС-овом кодексу понашања као оквиру за демократски надзор.

У оквиру прве сесије под називом „Парламентарни надзор над сектором за одбрану и безбједност – тренутно стање и добре праксе“, активности Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ представио је председавајући Јасмин Имамовић, који је говорио о њеним активностима (обраћање у Прилогу), посебно о теренским посјетама и обиласку јединица и команди Оружаних снага БиХ и полицијских агенција из састава Министарства безбједности БиХ, те праћењу стања људских права у Оружаним снагама БиХ кроз тијесну сарадњу са Канцеларијом парламентарног војног повјереника БиХ, као добрим праксама у раду Заједничке комисије.

Учесницама састанка обратила се и координаторка програма DCAF-а Франциска Клопфер, која је говорила о дугогодишњој подршци њене организације парламентарним комисијама и дијалогу у региону, као и о управљању и надзору у области сајбер безбједности.

Она се осврнула на позитивне праксе у парламентарном надзору над сектором одбране и безбједности у региону Југоисточне Европе. Осврнула се на активности и искуство женевског DCAF-а у развијању регионалног парламентарног дијалога. Нагласила је значај посвећености институција, законодавне и извршне власти безбједности грађана и успостављању ефикасног сектора безбједности као и правосуђа.

Нагласила је и значај сајбер безбједности те низ других елемената који чине парламентарни надзор ефикаснијим у тој области.

Након уводних излагања, представници комисија за одбрану и безбједност парламената земаља Југоисточне Европе презентовали су тренутне активности, добре праксе и проблеме у свом раду. У расправама учесника имали смо прилику да чујемо:

- добре праксе у расправи о безбједносној и одбрамбеној стратегији, при чему је истакнут значај контакта са грађанима,
- потребу стварног парламентарног надзора над системом одбране и безбједности
- чули смо и о високом ступњу ризика и могућности сајбер напада због дигиталне агенде,
- наглашен је значај међудржавне и међусусједске сарадње у процесу приступања ЕУ подстицањем дијалога у региону,
- изражено је увјерење да ће све земље региона учинити додатне напоре у осигурању владавине права те да ће се интензивирати добра билатерална сарадња и регионална сарадња у сретчавању илегалних миграција те да ћемо живјети у мирољубивом окружењу,
- наглашен је значај парламентарне демократије, значај рада анкетних одбора, значај контроле трошења буџетских средстава те одржавање сједница комисија ван сједишта, што је прилика за додатна сазнања и управљање процесима парламентарног надзора,
- истакнута је потреба сарадње са међународним организацијама и институцијама које су спремне подржати процес трансфера знања и добрих пракси.

Прва сесија је показала да су закони и пословници парламената који уређују парламентарни надзор урађени на основама које су дефинисане у ОЕБС-овом Кодексу о извршавању војно-политичких обавеза. Реформски процеси, који су имали врло значајне ефекте и на парламентарна тијела, дали су у цјелини добре резултате. Када је у питању сектор одбране, актуелна су сљедећа питања:

- одбрамбене и безбједносне политике,
- питања која се односе на буџете у оба сектора. Инсистира се на транспарентности у трошењу буџетских средстава, што је обавеза која је примарно истакнута и у ОЕБС-овом Кодексу,
- усклађивање прописа са потребама и реалним промјенама у сектору одбране и безбједности,
- очигледно је да је у појединим земљама региона све мањи интерес за професије у униформи. Разлози су бројни, али сигурно је највећи проблем у стандарду и висини плата.

Први радни дан је завршен другом сесијом под називом „Улога парламентарне дипломатије у јачању безбједности и мира у Југоисточној Европи“, коју је модерирала др Ђана Луша, ванредна професорица на Факултету политичких наука Универзитета у Загребу.

Она је направила преглед тренутне политичке ситуације и указала на могуће изазове који у овој години могу утицати на политику ЕУ, а која се огледа кроз:

- изборе за Европски парламент,
- изборе националних парламената великог боја земаља ЕУ,
- предсједничке изборе у САД-у,

- пораст утицаја деснице у Европи, што производи различита виђења како за европску безбједност тако и за функционисање ЕУ,
- рат у Украјини и на Блиском истоку.

О улози парламентарне дипломатије у јачању безбједности и мира у Југоисточној Европи говорила је Здравка Бушић, посланица у Хрватском сабору и предсједница Одбора за Хрвате ван Републике Хрватске. Она је у свом излагању нагласила:

- потребу развијања комуникације међу парламентима и значају парламентарне дипломатије,
- поновила изазове са којима смо сви суочени као што су: климатске промјене, миграције, рат у Украјини и на Блиском истоку,
- став и подршку Републике Хрватске у погледу придруживања сусједних земаља ЕУ.

У даљем току дискусије, током које су учесници износили различита мишљења, констатовано је да има пуно тема о којима треба разговарати и отворити их. Билатерална сарадња је посебно битна у региону. Примјер за рјешавање проблема на билатералном нивоу су изазови који су се јављали и још увијек јављају везано за мигрантску кризу. Бројни су безбједносни изазови који су продукт мигрантске кризе. Парламенти имају огроман капацитет за интензивирање дијалога у региону. Овај састанак је само потврда потребе за сусретом и дијалогом.

Други дан засједања, 13. 06. 2024. године, отворила је Марина Пендеш, прва замјеница предсједавајућег Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ, која је презентовала сажетак прве и друге сесије, које су релизоване првог радног рада Годишњег састанка (Прилог: Излагање Марине Пендеш).

У свом излагању и сумирању онога што је речено у прве двије сесије, Марина Пендеш је навела да је први радни дан Годишњег састанка, без обзира на изазове и различите тонове с којима смо били суочени, био продуктиван. Изразила је увјерење да су безбједност и стабилност региона и свих земаља циљ сваког од нас. Од безбједности и стабилности зависи економски развој и напредак на еуропском путу држава које су кандидати за чланство у Европској унији.

Указала је на чињеницу да живимо у комплексном и изазовном времену са аспекта безбједности (пандемије, рат у Украјини, напад Хамаса на цивиле у Израелу и одговор Израела у појасу Газе, илегалне миграције и сл.), те да је с циљем боље и ефикасније сарадње исказана потреба за:

- честим билатералним састанцима
- размјеном искустава и позитивних пракси,
- наученим лекцијама,
- едукацији у области парламентарне и јавне дипломатије,
- ажурирањем безбједносних и одбрамбених политика као кључним документима на основу којих би биле дефинисане смјернице дјеловања,
- истицањем отворених питања и предлагањем рјешења.

Трећом сесијом под називом: “ОЕБС-ов Кодекс понашања као нормативни оквир парламентарног надзора над одбраном и безбједношћу” модерирао је Томас Буш,

замјеник шефа Мисије ОЕБС-а у БиХ, који је у обраћању нагласио значај примјене ОЕБС-овог Кодекса као нормативног акта.

Уводничар је била Лаура Милер из Секретаријата ОЕБС-а, Форума за безбједносну сарадњу, која је презентовала садржај Кодекса.

Прво обраћање о ОЕБС-овом Кодексу понашања као нормативном оквиру парламентарног надзора над одбраном и безбједношћу имао је Радован Ковачевић, други замјеник предсједавајућег Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ и члан Делегације ПСБиХ у ПСОЕБС-у (Прилог: Обраћање Радована Ковачевића).

Он је нагласио да Заједничка комисија за одбрану и безбједност БиХ ради на бројним активностима које су везане за примјену ОЕБС-овог Кодекса понашања у војнополитичким аспектима безбједности и сваке године непосредно припрема елементе који се шаљу у Секретаријат ОЕБС-а у Бечу, а који се односе на Парламентарну скупштину БиХ, Заједничку комисију за одбрану и безбједност БиХ и Канцеларију парламентарног војног повјереника БиХ.

У оквиру парламентарне сарадње и сусрета какав је овај треба учинити све да се превентивно дјелује и рјешавају проблеми који су видљиви и у секторима одбране и безбједности. На то нас обавезује Кодекс. Превенција мора бити препознатљива. Оно што се може учинити је сљедеће:

- хармонизовати стандарде у пословима и активностима демократског надзора над сектором безбједности,
- унаприједити комуникацију између парламената и парламентарних тијела, што се и чини одржавањем овог годишњег састанка,
- охрабрити оне који постижу добре резултате и доприносе да простор Југоисточне Европе буде сигуран,
- настојати помоћи једни другим у побољшању прописа у области која третира превенцију и борбу против тероризма,
- унаприједити међусобну сарадњу која има за циљ отклањање уочених слабости у раду парламентарних комисија, посебно када је у питању непосредни рад на терену са полицијским агенцијама, гдје Заједничка комисија за одбрану и безбједност БиХ има веома добре резултате,
- успоставити и јачати регионалне мреже сарадње парламентарних комисија земаља Југоисточне Европе.

Након уводничара и говорника, представници комисија из ЈИ Европе презентовали су примјену ОЕБС-овог Кодекса понашања у војнополитичким аспектима безбједности и испуњавању обавеза у својим земљама.

По окончању треће сесије одржана је завршна сесија, којом је модерирао Никола Сухић из RACVIAC-а. Он се захвалио свим учесницима на активности као и организаторима и координаторима.

Матеуш Лемпковски, из Одјела за безбједносну сарадњу Мисије ОЕБС-а у БиХ, захвалио се учесницима. Рекао је да је била част бити координатор овог догађаја. Указао је да су се учесници скупа дотакли широке лепезе догађаја, те да размјене мишљења нису увијек угодне, али су нужне. Сарадња на стабилизацији мира и безбједности и превенција у региону је обавеза свих земаља. ОЕБС-ов Кодекс је врло

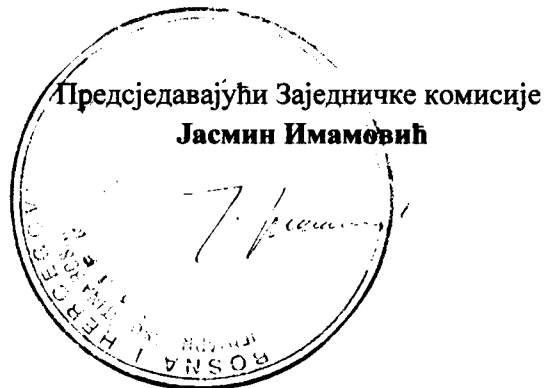
битан, а парламентарни надзор је неизоставан дио цивилне контроле. Нагласио је да је ово поновни замајац и да идуће године треба поново организовати годишњи састанак.

Директор RACVIAC-а Њ.Е. амбасадор Константин Михаил Григорие и предсједавајући Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ Јасмин Имамовић изразили су задовољство организацијом Годишњег састанка.

Истакли су да су врло поносни што је ова активност партнерски реализована. Захвалили су се свим учесницима и организаторима. Нагласили су да су дискусије донијеле додатну вриједност. Још једном је наглашено да овакви састанци дају пуни допринос развоју регионалне сарадње и изражена је жеља да се настави са овом важном хармонизацијом односа у простору Југоисточне Европе организацијом оваквих састанака и у будућности.

У раду скупа је било 56 учесника. Учествовали су представници парламентарних комисија за одбрану и безбједност БиХ, Албаније, Хрватске, Србије, Сјеверне Македоније и Косова*.

*Овај назив не прејудуцира статус Косова и у складу је са Резолуцијом Савјета безбједности УН-а 1244 и одлуком Међународног суда правде о косовској декларацији о независности.

Достављено:

- наслову
- а/а